Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Flores vltimarum voluntatu[m] non sine sudore collecti p[er] d[omi]n[u]m Rolandinu[m] Bononie[n]sem Juris vtriusq[ue] p[ro]fessore[m] opti[m]e meritu[m] Annexo in calce peculiari quoda[m] ...

Rolandinus <de Passageriis>

Parrhisiis, 1514

De institutione parentum seu ascendentium. Ru. xx

urn:nbn:de:bsz:31-115460

Visual Library

ibidē adducit. Si vero eēt tacitū
fideicōmiſſū de quo i. l. in fraudē
in p̄n. ff. de his quib⁹ vt indig. tūc
applicaret͂ fiſco. vt. l. i. cum ſimili
bus. ff. de iure fiſci. vide lati⁹ per
eūdē Bar. vbi. s̄. ¶ An aūt hm̄oi
filij nati ex dānato coitu aliquo
mō legitimari poſſit q̄ro: Reſpō
de ſm̄ Ange. peru. in. §. fina. in ſe
pe dicto auten. quib⁹ mo. na. effi.
ſui. ꝙ tm̄ vnico modo legitimari
poſſunt: ſcʒ preſcriptū p̄ncipis di
cētis ꝙ eos legitimos facit: nō ob
ſtante illa lege alit͂ eni legitimari
non poſſunt. Ita vult etiā glo. in
v͛bo p̄ricipiū. in. d. §. fi. Alij autē
naturales ſcʒ: multꝭ modis legiti
mari poſſunt. de quib⁹ p. d. Ang.
in. d. §. fina. ſcʒ ꝑ ſubſequēs matri
moniū de quo nulla ē dubitatio.
intellige filijs tm̄ volētibus. vt. §.
generaliter in. d. §. auctē. quibus
mo. na. Alio mō per oblationē cu
rie. Tertio modo i teſtamēto per
reſcriptum p̄ncipis. Quarto ſi
pater eos i teſtamēto ſolēni filios
appellauit. ꝛc̄. vide lati⁹ per eūdē
Gerardus mulert.

Spurij an aliq̄ mō legitimari poſſint.

Nāles quibus modis legitime ntur

¶ De iſtitutiōe parētū ſeu aſcēdentiū. Ru. xx.

IAm dictum eſt de p̄ſonis linee deſcē
dētis: ſcʒ liberis nr̄is/
qui i ordine ſucceden
di primū et potiorē locū obtinent
Nūc vero de p̄ſonis linee aſcēdē
tis ſcʒ parētib⁹ noſtris dicamus.
¶ Eſt igit͂ ſciendū: ꝙ ſi ego teſta
tor vel teſtatrix nullū habeā libe
rorū a me neceſſario iſtituēdū/ vl'
exheredādū vt i ſupiorib⁹ dictū ē
ſʒ parentē ſiue parētes legitimos
et nāles: et i eo ſtatu vt liceat mi
chi teſtari: puta emācipat⁹ vel ali
ter mei iuris fact⁹: tunc ad eos in
ſtituendos ſi vtiliter teſtari volue
ro me cōuertere cogor. Nā defici
entib⁹ perſonis linee deſcēdentis
vocātur aſcēdentes. vt. C. ad ſe.
con. tertu aucten. defuncto. quia
q̄ſ̄uis turbat͂ ordo mortalitatis:
ſcʒ ꝙ p̄moriat͂ fili⁹ p̄rī: tm̄ parētes
ad bona liberoꝝ ratiōe miſeratiōis
admittu: et nō min⁹ parentib⁹ q̄ꝫ
liberis pie relinqui debet. vt. ff. de
inoffi. teſta. l. nā ꝛ ſi parentib⁹. in
p̄n. Inſtituā itaqꝫ parētes meos
nulla inter paternos ꝛ maternos
differentia habita. habita tamen
gradus p̄rerogatiua: vtputa ſi pa
trem et matrē habeā vtrūqꝫ inſti
tuā. ꝛ ſi ſolū patrē/ vel ſolā matrē
illū vel illam inſtituā. de auo aūt
vel de auia vel alio aſcēdēte non
cogor tunc mentionē facere: quia
precedit eos gradu pater vel ma
ter: ſed ſi nec pat͂ nec mater adſit
mihi/ tunc eū vel eos qui mihi ſūt
p̄rimiores in gradu aſcendentiū
inſtituere debeo: eodeʒ eīn mō ab
inteſtato ſuccedunt. vt in autē. de
heredi. ab inteſ. veni. §. ſi igitur de
funct⁹. col. ix. et q2 et eis cōpetit
querela in bonis liberorum qui te
ſtari potuerūt: ꝛ nō habebāt deſcē
dentes. vt. C. de inoffi. teſt. l. libe
ri. q̄. rn̄ſo. ſufficit autē ſi parentē
inſtituendū inſtituā in ſua legiti
ma portione que iure nature de
betur parētib⁹: que eſt triens bo
norū quādo nullū habeā liberorū
vt in auc. de here. ꝛ fal. §. primum
colla. i. et in auten. de triente ꝛ ſe.
§. i. col. iij. Et ſi in minori iſtitue
rem/ nihilominus tenet i modico
teſtamētū: licet agi poſſet ad ſup
plementū/ vt i liberis dictū ē. s̄. in
rubri. de legitimis tm̄ liberis. ꝛc̄.
verſi. itē nota ꝙ nō intereſt. Sed
q̄ſ̄uis ita dictū ſit ꝙ predictos pa
rētes meos inſtituere debeam: tm̄
eos poſſum exheredare vel omit
tere ſi legitima ſubſit cauſa. nā pa
ternos et maternos parentes vel
inſtituere vel rite exheredare vel
p̄terire debeo: ſcʒ legitima cauſa

adiecta. alioqui teſtamentũ merẽ reſcindeť. vt in autẽ. vt cũ de ap. coq. §. et hec quidẽ. et §. tales igitur. colla. viij.

¶ Additio. Hoc verũ q̃tũ ad inſtitutionẽ ſolam. cetera cũ firma permanẽt. vt dicto. §. ſi tales. ꝓſi. ſi autem hec oĩa. et in aucten. ex cauſa. C. de libe. p̃te. Gerar. mul.

¶ Sed quib⁹ vijs et rationibus in quolibet dictorũ caſuuz reſcindatur/cauſa breuitatis omitto.

¶ Additio. Dic ꝙ hoc late ꝑtractat Bar. in dicta auctẽ. ex cauſa. C. de libe. prete. verſi. circa ſecundũ ſcz quãdo querim⁹. ⁊c. et idem Bar. ĩ. l. filio p̃terito. ff. de iniuſt. teſta. ꝓſi circa ſecundũ p̃ncipale. vbi ſic ↄcludit. aut loq̃mur d̃ m̃re vl' ei⁹ linea aut de p̃re vl' ei⁹ linea Prio caſu aut p̃tereunť vel exheredãť ſine cã: ⁊ teſtamẽtũ ẽ nullũ q: deficit ĩ ſubſtãtialib⁹ dicta auctẽ. ex cã vbi hoc notat ipẽ Bar. aut cũ cã ⁊ tũc ſiue p̃tereanť: ſiue exheredenť idẽ ẽ: q: ſemꝑ habẽt neceſſe intentare querelã/cũ talis p̃teritio ꝓ exheredatione habeať vt inſti. de exhere. libe. §. mater. et licet ibi loquať in deſcendẽtibus p̃teritis/idẽ in aſcendẽtib⁹. vt. C. de inof. teſta. l. cũ filiũ. et. ff. de inoffi. teſta. l. i. Si ꝟo querit de patre vel ei⁹ linea. et tunc aut pater vel auus eſt p̃terit⁹ vel exheredatus a filio emãcipato: aut a filio ĩ poteſtate cõſtituto. prio caſu aut ſine cauſa et teſtamẽtũ eſt nulluz: q: deficit in ſubſtantialib⁹. vt notat idẽ Bar. in. d. aucten. ex cauſa. et in. d. l. filio p̃terito. aut cum cã: et tunc aut eſt p̃terit⁹ et habet ↄtra tabulas. vt. ff. ſi a pa. q̇s fue. ma. l. i. Aut eſt exheredat⁹ et habet querelã. vt. l. i. et. l. pater filiũ cũ ſimilib⁹. ff. de inof. teſta. Si ꝟo eſt p̃terit⁹ a filio in p̃tãte cõſtituto: et tũc aut teſtať ex̃ caſtrẽſe vl' quaſi et nõ poteſt: et ſic teſtamentũ eſt ipſo iure nullum ex defectu ꝑſone teſtãtis. vt. ff. de teſta. l. qui in poteſtate. ⁊. C. qui teſta. fa. poſſunt. l. penul. Si ꝟo teſtatur in caſtrenſi vel quaſi quod poteſt/tunc glo. variant. nã q̃nq; dicũt ꝙ tale teſtamẽtũ nullo iudicio poteſt retractari. ita nota in. d. aucten. ex cã. et. C. de inoffi. teſta. l. de inofficioſo. et. ff. de inoffi. teſta. l. i. q̃nq; dicũt glo. ꝙ teſtamentũ nõ rũpiť ſed agitur ad legitimam condictione ex lege. vt nota. C. de epiſ. et cleri. aucten. preſbiteros. et eo. titu. l. cũ lege. et in aucten. de ſanctiſſi. epiſ. §. p̃ſbiteros. col. ix. quãdoq; glo. dicũt ꝙ iura ãtiqua corrigunť ĩ hoc: quia hodie teſtamẽtum filij ſuper caſtrenſe vel quaſi ſubiacet querele. vt nota. C. d̃ inoffi. teſta. l. fi. ⁊. C. ad tertu. auct. in teſtamẽto. et. ff. de inoffi. teſta. l. Papinian⁹. §. papinian⁹. et. ff. ſi a parẽ. quis fue. manumiſ. ĩ Ru. et hãc opinionẽ tenet Ja. de are. vt refert ipſe Bar. vbi. ſ. ⁊ placet ipſi per tex. ĩ aucten. vt cũ de ap. cog. §. et hec quidẽ. col. viij. nam textus ibi loquiť in filiofa. in caſu quo poteſt teſtari. ſed hoc non poteſt: niſi in caſtrenſi vel quaſi: ergo ĩ illo caſu loquiť. Dic ergo aut filius in poteſtate p̃terit: vel exheredat patrẽ ſine cã: et teſtamẽtuz eſt nullũ ipſo iure: quia deficit in ſubſtantialibus: aut cum cauſa/et tunc aut preterit et dicit nullum: aut exheredat et eſt locus querele. vt in filio preterito, de quo dixi late ſupra ĩ rubri. de legitimis tantũ libe. hec quantũ ad moduz rumpẽdi: q̃tũ vero ad preſtationem legatorũ eſt idẽ in vno q̇d in alio. vt probať in dicta aucten. vt cũ de appella. cog. §. ſi autem hec oĩa. hec ille in dicto aucten. ex cauſa. et in dicta. l. filio preterito. Item nota ꝙ ſunt ſeptem cauſe propter quas liberi poſſunt ex-

Parentes p̃teriti vel exheredati a liberꝫ q̇b⁹ vijs rũpant teſtamentum.

Filiusfamilias miles teſtamẽtũ faciẽs d̃ caſtrenſi an hodie parẽtes ſine cã p̃terire vl' exheredare poſſit.

Exheredari parētes a liberis ꝑ pſ qt et ꝗs cauſas poſſint.

heredare parentes ſuos. que omnes enumerantur in dicto §. et hec quidem. vſq3 ad. d §. ſi tales. Prima eſt ſi de crimine eū accuſauerit: excepto crimine leſe maieſtatis. Secunda ſi vite filij parens fuerit inſidiatus. Tertia ſi vxori aut concubine filij pater ſe cōmiſcuerit. Quarta ſi parens filiū teſtari in quo poterat ꝓhibuit. Quinta ſi parēs nō egit curā filij cum eſſet furioſus. Sexta ſi filiū captuȝ a ſarracenis non redemit parens. et ſi moriť inteſtatus filiꝰ parens nō ſuccedet: ſed eccleſia. et dabunť bona eiꝰ ꝑ redēptione captiuoꝝ. Septima cauſa eſt ſi filius ſit orthodoxꝰ. parens vero nō catholicꝰ. Unde verſus. Sed pater ex ſeptē. ſi nati ſpernit honorē. Hunc accuſabit. dira venena dabit. Teſtari vetat. aut vxorem diligit eius. Non redimit captum. dum furit odit euȝ.

Verſꝰ.

¶ An autem legitima parentū ſit hodie aucta: ſicut legitima filioꝝ: quero: glo. in auctē. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. tenet ꝙ ſic. ideȝ tenet glo. in auten. de triente et ſemiſſe in. ij. colū. in verbo: hoc obſeruādo colla. iij. et glo. in verbo: compenſent. in §. de nepotibus: per illum tex. in aucten. quibus modis natu. effi. ſui. col. vi. ⁊ hoc ſequūť cōmuniter doctores.

Legitima parētū an ſit hodie aucta ſicut filioꝝ.

¶ Itē quero an pater debeat hodie habere legitimaȝ iure inſtitutionis: ſicut in filijs dictū eſt. ſ. in rubri. de legitimis trī libe. Bartho. in dicta aucten. nouiſſima. C. de inoffi. teſta. mouet hanc queſtionē: vbi cōcludit ꝙ nō: ſȝ ſufficit quoquo relicti titulo. Sȝ idē Bartho. in aucten. de triēte ⁊ ſemiſſe: prope fi. princi. colla. iij. et etiā in auctē. vt cum de ap. cog. §. ſiue igitur. col. viij. ꝯcludit: ꝙ immo debet habere iure inſtitutionis: ſicut filius: ⁊ hoc tenet Iaco. de belui. in dicta aucten. vt cū ap. §. aliud. et tenet etiam. Imo. in. l. his verbis. in fi. principij. ff. de heredi. inſti. et in l. i. §. ſi ex fundo. eo. ti. in verſi. iuxta predicta. ⁊c. ita refert et tenet etiam Ange. arc. in. §. igitur quartam. inſti. de inoffi. teſta. idem tenet Sali. in dicta aucten. nouiſſima. ⁊ poſt eum Iaſon maij. in additio. ad Chriſto. por. inſti. de inoffi. teſta. §. fina. Gerardus mulert.

Legitimā an parens hodie hēre debeat neceſſario iure inſtitutiōis.

¶ De extraneis et voluntarie inſtituendis.

Rubrica. xx.

Habes itaq3 ꝑſonas vtriuſq3 linee aſcēdētis ſcilicet et deſcēdētȝ neceſſario inſtiduēdas vł exheredādas: vt teneat teſtamētū. Sed qm̄ cetere alie ꝑſone que ſunt ð linea collaterali dicuntur extranei heredes: et volūtarie inſtituunť: iccirco de ipſis extraneis heredibus videamus. Igitur ſi illū vel illos quem vel quos habeo legitimos deſcendentes vel aſcendentes meos inſtituendos vel exheredandos: inſtituam quideȝ non in vniuerſo: ſed in parte vł re certa: tunc extraneū in reſiduo bonorū meoꝝ vniuerſalem heredem inſtituere potero. Nam ſi non inueniretur vniuerſalis: tunc is qui eſſet inſtitutus in parte vel in re certa: haberetur pro vniuerſali. vt. l. i. §. ſi ex fundo. ff. de heredi. inſtitu. Iteȝ ſi dictos filios meos legitimos oēs exheredauero. et tunc extraneum inſtituam. aliter eīn nō valeret teſtamentū in quo non eſſet heredis inſtitutio. vt inſtitu. de fideicōmiſſa. here. §. i pri-(mis.

Teſtamētum an ⁊ qn̄ valeat ſine heredis inſtitutione.

¶ Additio. Circa hoc an valeat teſtamentum ſine heredis inſtitutione potes di-